

त स्वरास्त्रयो ग्रामाः PANKAT. V, 43. ग्रामत्रय MĀR. P. 23, 52. ग्रामरागाः सप्त 51. षड्ग्राममगान्धारस्त्रयो ग्रामा मता इह । षड्ग्रामो भवेत्त्र मध्य-मग्राम एव च ॥ मुरलेकि च गान्धारो ग्रामः प्रचरति स्वयम् । SĀNGITAD. im ÇKDr. — Vgl. श्रिष्टग्राम, मन्त्रा, ग्राम, संग्राम.

ग्रामक (von ग्राम) m. 1) Dorf: दीयतां ग्रामकाः केचित्तेषां वृत्त्यर्थम् MBu. 3, 1466. — 2) das Gebiet der himmlischen Genüsse (nach BURNOUR) Buig. P. 4, 23, 52. — 3) N. pr. einer Stadt SCHIEFNER, Lebensb. 249 (19).

ग्रामकाम (ग्राम + काम) adj. 1) der in den Besitz eines Dorfes zu kommen wünscht TS. 2, 1, 2, 2. 2. KĪTJ. Ça. 4, 13, 22. 22, 8, 7. 9, 17. KAUC. 59. — 2) nach Dörfern verlangend, gern in Dörfern wohnend ÅCV. GRU. 4, 1.

ग्रामकुक्कुट (ग्राम + कुक्कुट) m. Dorfhahn, ein zahmer Hahn M. 3, 12, 19. JĠGĠ. 1, 176.

ग्रामकुमार (ग्राम + कुम्भ) m. Dorfknecht; davon nom. abstr. ग्रामकुमारक n. gaṇa मनोज्ञादि zu P. 5, 1, 133.

ग्रामकुलाल (ग्राम + कुलाल) m. Töpfer des Dorfes P. 6, 2, 62, Sch. Davon nom. abstr. ग्रामकुलालक n. gaṇa मनोज्ञादि zu P. 5, 1, 133.

ग्रामकूट (ग्राम + कूट) m. der Vornehmste im Dorfe, ein Çūdra TRIK. 2, 10, 1. HĀ. 131. — Vgl. मकुत्तर.

ग्रामगृह्य (ग्राम + गृह्य) adj. ausserhalb des Dorfes gelegen: सेना P. 3, 1, 119, Sch. Vop. 26, 20. — Vgl. u. 2. गृह्य 1, c.

ग्रामगेय (ग्राम + गेय) adj. im Dorfe zu singen (vgl. u. गेय); n. oder ग्रामगेयगान u. Titel eines der 4 Gesangbücher des SV. COLEBR. Misc. Ess. 1, 80. fg. Ind. St. 1, 30, 47, N. WEBER, Lit. 61, 62; vgl. BENFET in der Einl. zu SV. VI.

ग्रामगोडू (ग्राम + गो) m. Dorfhirt gaṇa पुक्तरिक्त्वादि zu P. 6, 2, 81.

ग्रामघात (ग्राम + घात) m. Plünderung eines Dorfes M. 9, 274. VARĀH. Bhu. S. 29, 3. 83, 65.

ग्रामघातिन् (ग्राम + घात) adj. subst. Plünderer eines Dorfes MBu. 12, 1213.

ग्रामघोषिन् (ग्राम + घोष) adj. unter den Leuten oder Heerhaufen tönend, — ausruhend; von der Trommel AV. 5, 20, 9.

ग्रामचर्या (ग्राम + चर्या) f. die Gewohnheiten des geselligen Lebens, geselliger Verkehr ÅCV. Ça. 12, 8.

ग्रामचैत्य (ग्राम + चैत्य) m. der im Dorfe gepflegte heilige Baum MEGH. 24.

ग्रामज (ग्राम + ज) adj. im Dorfe geboren, auf bebautem Boden gewachsen: निष्पावी eine best. Hülsenfrucht RĠGAN. im ÇKDr. ग्राम्या dass. ÇKDr. u. निष्पावी nach ders. Aut.

ग्रामजात (ग्राम + जात) adj. dass.: मूलानि फलानि च M. 6, 16.

ग्रामजाल (ग्राम + जाल) n. Verein von Dörfern, District TRIK. 3, 3, 350. Davon ग्रामजालिन् m. Gouverneur einer Provinz H. an. 4, 251. MED. r. 263.

ग्रामजित् (ग्राम + जित्) adj. Dörfer gewinnend oder Heerhaufen besiegend: ग्रामजितो यथा नरः RV. 5, 54, 8. Indra AV. 6, 97, 3.

ग्रामणा adj. f. ई aus Grāmaṇi stammend gaṇa तत्तशिलादि zu P. 4, 3, 93.

II. Theil.

ग्रामणी (ग्राम + नी) SIDDH. K. zu P. 8, 4, 14. 1) adj. subst. णीम्, ण्यम्, ण्ये, ण्यम्, ण्यम्; gen. pl. ण्याम् und णीनाम् (ved.) P. 6, 4, 82. 7, 1, 56. 3, 116. Decl. des neutr. णि 7, 1, 74, Sch. Anführer —, Vorsteher einer Gemeinde, einer Schaar, eines Heerhaufens, = ग्रामाधिप, अधिप, पति, प्रधान, श्रेष्ठ AK. 3, 4, 22, 52. H. 1439. an. 3, 203 (lies: पत्यौ). MED. n. 46. दन्तिपावान्ग्रामणीर्यमेति RV. 10, 107, 5. ग्रामणीर्मनुः 62, 10. TBr. 1, 1, 4, 8. KĪTJ. Ça. 4, 9, 4. सेनानीग्रामणौ VS. 13, 15. 30, 20. AV. 3, 5, 7. 19, 31, 12. त्रयो वै गतश्रियः शुश्रुवान्ग्रामणी राजन्यः TS. 2, 5, 4, 4. TBr. 1, 7, 2, 4. 2, 7, 28, 4. ÇAT. Br. 5, 3, 1, 6. 4, 4, 18, 19. 14, 7, 1, 43. KAUC. 13. P. 5, 2, 78. MBu. 1, 4798. 12, 4862. Çiva 13, 7104. Viṣṇu R. 6, 102, 15. ग्रामणि dem Versmaasse zu Liebe: रत्नोग्रामणिमुच्यते: MBu. 7, 1125. 4099. — 2) m. Barbier (die Hauptperson im Dorfe) AK. H. an. H. c. 153. MED. — 3) m. = भोगिक H. an. Dieses Wort wird durch Pferdekehnecht erklärt, könnte aber wohl auch = भोगिन् das Haupt eines Dorfes sein; WILSON übersetzt es hier durch one who only thinks of enjoyment. — 4) N. pr. eines Gandharva-Fürsten (neben Sindhu; vgl. u. ग्रामणीय) R. 4, 41, 61. eines Wesens im Gefolge von Çiva Vjāpi zu H. 210 (vgl. HARIV. LAGL. I, 312). neben Rshi, Gandharva, Ap-saras, Nāga, Jātudhāna und Deva im Gefolge der Sonne Buig. P. 5, 21, 18. VP. 234, N. 2. — 5) N. pr. einer Localität gaṇa तत्तशिलादि zu P. 4, 3, 93. Vgl. ग्रामणीय. — 6) f. a) Dorfbewohnerin. — b) Hure. — c) die Indigopflanze H. an. Vgl. ग्रामीणा, womit ग्रामणी durch Verstellung des Vocals leicht verwechselt werden konnte.

ग्रामणीव (von ग्रामणी) n. die Würde eines Anführers MBu. 12, 4861.

ग्रामणीध्य (ग्राम + नोध्य) n. die Würde eines Anführers der Gemeinde u. s. w.: श्रियै धारणाय राज्याय वा ग्रामणीध्याय वा ÇAT. Br. 8, 6, 2, 1.

ग्रामणीय (von ग्रामणी) 1) m. pl. N. pr. eines Volksstammes: सिन्धु-कुलाश्रिता ये च ग्रामणीया मन्त्रवला: MBu. 2, 1191. ग्रामणीयैः — कुशलै-र्हस्तिमादिभिः 4, 1038. — 2) u. = ग्रामणीध्यः सर्वे ग्रामणीयं प्राप्नुवन्ति TS. 7, 4, 5, 2.

ग्रामणीमव (ग्राम + मव) m. N. eines Ekāha ÇĀṆKH. Ça. 14, 22, 3.

ग्रामतर्ज (ग्राम + तर्ज) m. Dorfschmied P. 5, 4, 95. Vop. 6, 40. AK. 2, 10, 9. H. 918.

ग्रामता (von ग्राम) f. eine Menge von Dörfern P. 4, 2, 43. AK. 3, 43. H. 1422. तस्माद्धेदं प्राच्यो ग्रामता बहुलाविष्टा: AIT. Br. 3, 44.

ग्रामदुम (ग्राम + दुम) m. ein im Dorfe einzeln stehender und als Heiligthum gepflegter Baum: स जिते मुखे लेकि ग्रामदुम इवैकनः Hip. 1, 39; vgl. 40.

ग्रामधरा (ग्राम + धरा) f. ein Dorf oder Dörfer tragend, N. eines Felsens RĠGA-TAR. 1, 265.

ग्रामनाथित oder ग्रामनाथित (ग्राम + नाथ) m. Dorfbarbier P. 6, 2, 62, Sch. ग्रामनिवासिन् (ग्राम + नि) adj. in Dörfern lebend, zahm: शकुनि M. 5, 11.

ग्रामपाल (ग्राम + पाल) m. Dorfhüter MĀR. P. 19, 24.

ग्रामपुत्र (ग्राम + पुत्र) m. Dorfknecht; davon nom. abstr. ग्रामपुत्रक n. gaṇa मनोज्ञादि zu P. 5, 1, 133.

ग्रामप्रेष्य (ग्राम + प्रेष्य) m. Gemeindepote, Gemeindediener MBu. 12, 2359; vgl. प्रेष्यो ग्रामस्य M. 3, 153.

५१*